

dindersioyun.com

ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ

HADİS

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

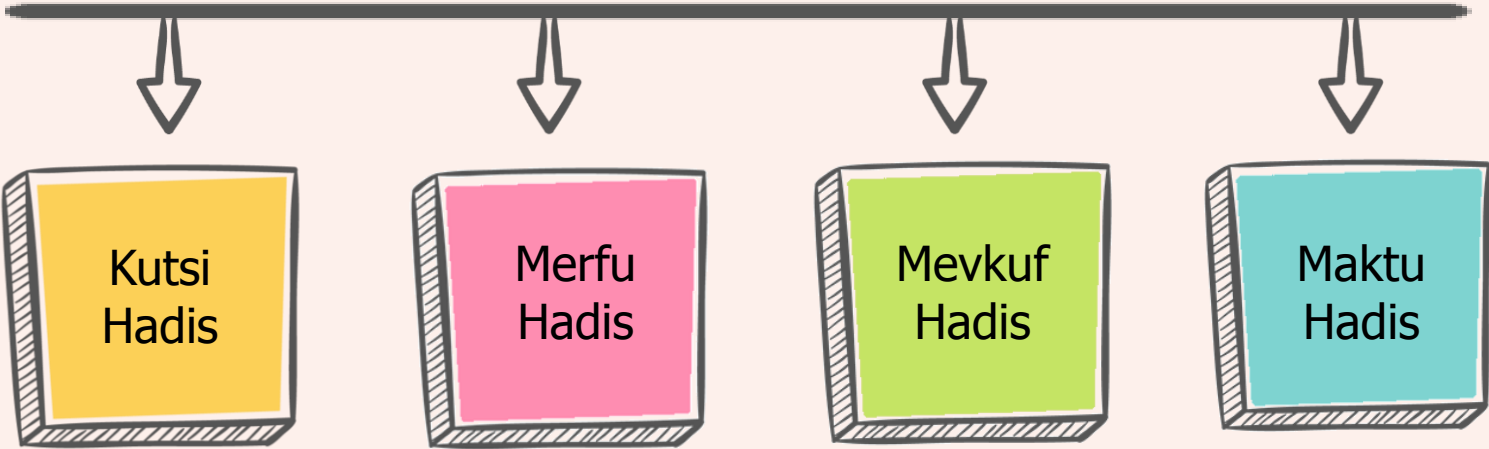
Neler Öğreneceğiz?

- 1. Kaynağına Göre Hadis Çeşitleri**
- 2. Ravi Sayısına Göre Hadis Çeşitleri**
- 3. Sıhhat Derecesine Göre Hadis Çeşitleri**
- 4. Mevzu Hadis**
- 5. Muamelat ile İlgili Hadis Metinleri**

Hadis çeşitleri ile ilgili neler biliyorsunuz?

1. Kaynağına Göre Hadis Çeşitleri

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Kutsi Hadis

- Peygamber Efendimizin Allah Teâlâ'nın sözü olduğunu belirterek ifade buyurduğu hadislere **kutsî hadis** denir.
- Bu tür hadislerin kelimeleri Peygamber Efendimize, manası ise Allah'a aittir.
- Kutsî hadisi diğer hadis çeşitlerinden ayıran en önemli nokta, Resulullah'ın bu hadisleri Allah Teâlâ'nın söylediğini belirtmesidir.
- Bu yüzden kutsî hadise, "İlahî" veya "Rabbânî" hadis de denir.

Biliyor musunuz?

- Kutsî hadisler genelde şu ifadelerle rivayet edilmiştir:

(قَالَ اللَّهُ)

"Allah
buyurdu ki"

(قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِيمَا يَرْوِيهِ عَنْ رَبِّهِ)

"Resulullah Rabb'inden
naklederek buyurdu ki"

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Merfu Hadis

- Hem lafız hem mana olarak Hz. Peygambere ait olan hadislere **merfû hadis** denir.
- Merfû rivayetler Resulullah'ın sözleri, davranışları, onayları (takrirleri), ahlakı veya şemâiline (yaratılış özelliklerine) dair hadislerdir.

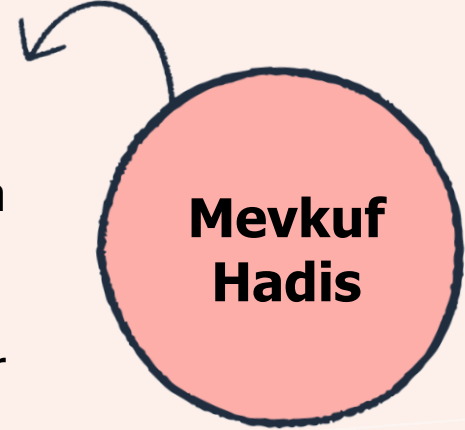
Biliyor musunuz?

- Sahabilerin Resulullah'a nispet etmedikleri halde, kendi görüş ve düşünceleriyle söylemeleri de mümkün olmayan söz ve davranışları merfû hadis kabul edilir.
- Ancak Allah Resulü'ne açıkça nispet edilen hadislerden farklı olan bu rivayetlere **hükmen merfû hadisler** denir.

- Sahabilere nispet edilen söz, fiil ve onaylara (takrirlere) **mevkuf hadis** denir.
- Örneğin, Hz. Ömer'in: "Vallahi biliyorum ki sen bir taşsın insanlara ne yarar ne de zarar veremezsin. Eğer ben Resulullah sallallahu aleyhi sellemi seni öperken görmeseydim seni öpmezdim." (Buhârî, Hac, 5.) sözü kavli bir mevkuf hadistir.

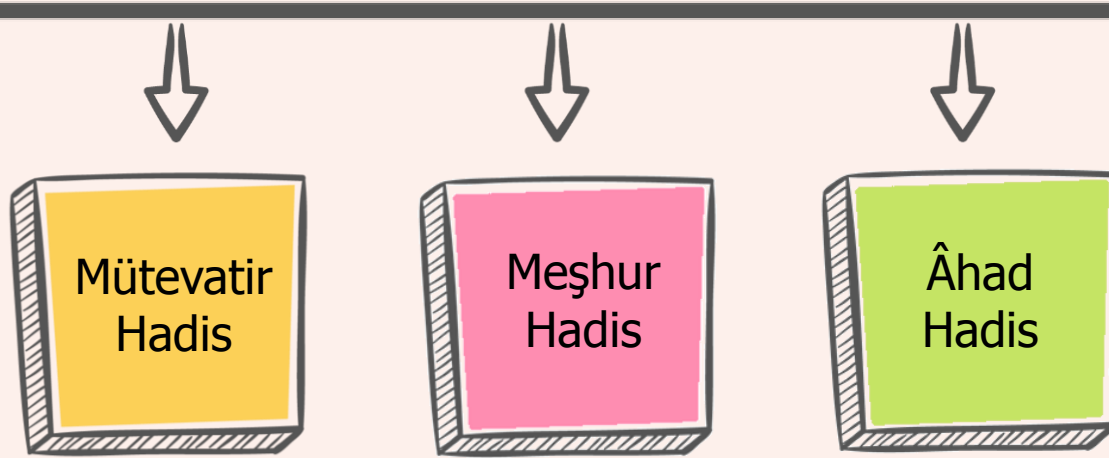
Maktu Hadis

- Tabiûna nispet edilen söz ve fiillere **maktu hadis** adı verilir.
- Tabiûn tabakasına mensup Atâ b. Ebî Rebâh ve Ömer b. Abdülaziz şöyle demişlerdir: “Büluğa ermemiş bir çocuk farz ve diğer namazlarda imamlık yapamaz.” (İbn Ebî Şeybe, el-Musannef, C 3, s. 206.)
- Bu sözü söyleyen Atâ b. Ebî Rebah ve Ömer b. Abdülaziz tabiûn tabakasında oldukları için hadis maktû'dur.

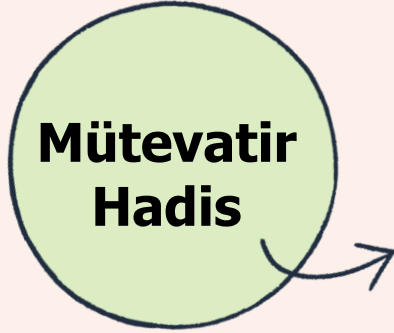
Bir haberi aktaran kişi sayısının az ya da çok olması o haberin doğruluk derecesini nasıl etkiler?

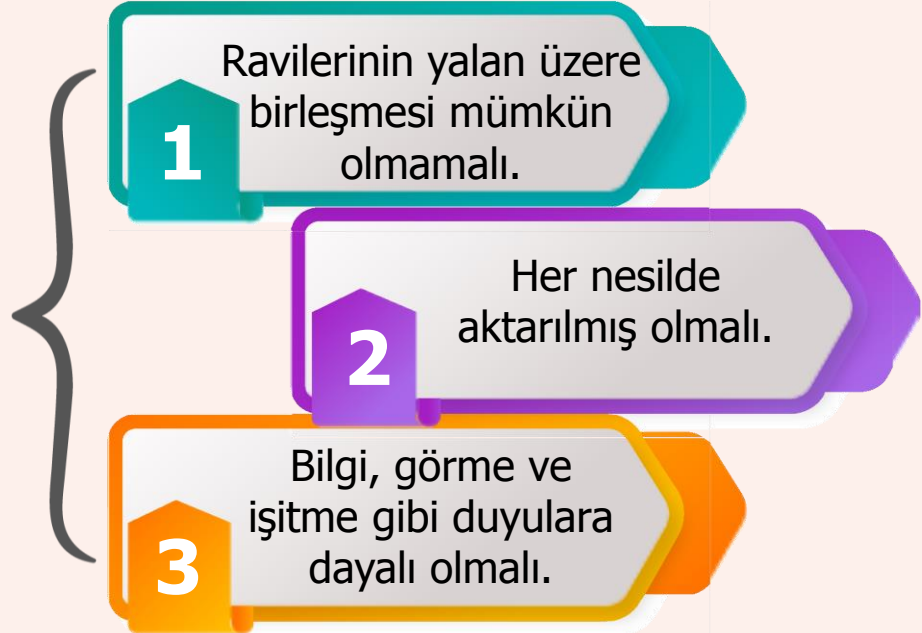
2. Ravi Sayısına Göre Hadis Çeşitleri

- Yalan üzere birleşmeleri mümkün olmayan bir topluluğun naklettiği hadislerdir.

Bir hadisin mütevahir olması için gereken şartlar

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

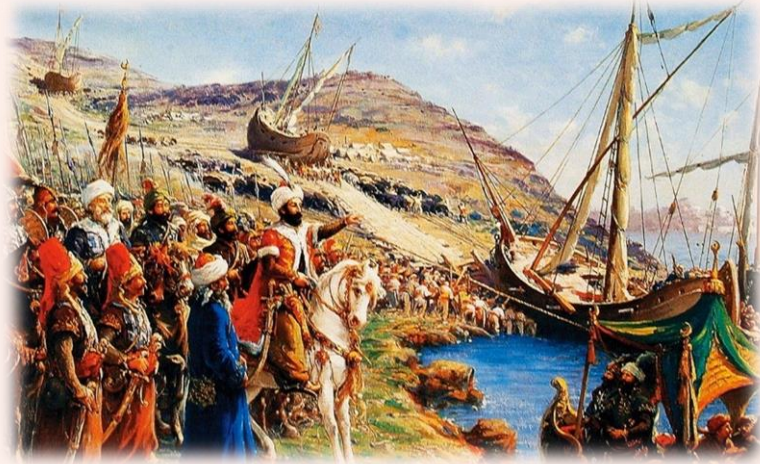
HADİS ÇEŞİTLERİ

4. ÜNİTE

Ravilerinin yalan üzere birleşmesi mümkün olmamalı.

- Bazen bir bilgi o kadar yaygın bir şekilde gelir ki işitenler onun doğruluğunda tereddüt göstermezler.
- Mesela İstanbul'un Fatih Sultan Mehmet tarafından fethedildiği mütevatir bir bilgidir ve herkes tarafından böyle nakledilir.
- Birisi İstanbul'un aslında Kanûnî Sultan Süleyman tarafından fethedildiğini iddia etse mütevatir bir bilgiye ters düştüğü için hemen reddedilecektir.

2

Her nesilde aktarılmış olmalı.

- Yalan üzere birleşmeleri mümkün olmayan topluluğun her nesilde devam etmesi gerekir.
- Mesela 1999'da Marmara bölgesinde büyük bir deprem olduğu, o depremi yaşamamak da bizler için mütevatir bir bilgidir.
- Ancak bundan beş yüz yıl önce yine aynı bölgede bir deprem yaşandığı söylene bu mütevatir bilgi sayılmaz.
- Çünkü bu bilgi nesillerden nesillere nakledilmemiştir, yaygın olarak da bilinmemektedir.

3

Bilgi, görme ve işitme gibi duyulara dayalı olmalı.

- Aklî çıkarımlar ya da inançlar mütevatirin konusu değildir.
- Mesela Hristiyanlar, "İsa, Allah'ın oğludur." dediklerinde bu mütevatir haberin konusu değildir. Zira bu onların bir inancıdır.
- Ancak "Hz. İsa kendisinin peygamber olduğunu söyledi." cümlesi mütevatir bir haberdir.
- Çünkü onun bu sözü işitmeye dayalıdır ve Hz. İsa'nın bu sözünü işiten ve yalan üzere birleşmeleri mümkün olmayan gruplar tarafından günümüze ulaştırılmıştır.

Biliyor musunuz?

- Bir hadis veya bilgi tevâtür seviyesine ulaştığı zaman kesin bilgi ifade eder. Dolayısıyla mütevatir bir bilginin reddedilmesi söz konusu olamaz.

- Mütevatir hadisler iki kısma ayrılır.

Lafzî
Mütevatir

Manevi
Mütevatir

Lafzî Mütevâtir

- Bir hadisin aynı veya benzer sözcüklerle her nesilde yalan üzere birleşmesi mümkün olmayan topluluk tarafından nakledilmesidir.

- Lafzî Mütevâtir hadislerin sayısı azdır.

Lafzen mütevatir
hadise şu örnek
verilir:

“Benim adıma
kasten yalan
söyleyen kimse
cehennemdeki
yerine hazırlansın.”
(Buhârî, İlim, 38.)

Bu hadis, sahabe
ve daha sonraki
nesillerde birçok
kişi tarafından
nakledildiği için
lafzen mütevatirdir.

Manevi Mütevahir

- Resul-i Ekrem'in farklı zamanlarda söylediği sözlerin veya yaptığı hareketlerin her biri mütevahir şartlarını taşımayabilir.

- Ancak bazen bu söz veya davranışların ortak noktası, mütevahir seviyesine ulaşır.

- Mânen mütevahir hadisler lafzen mütevahir hadislere göre çok daha fazladır.

- Uhud, Hendek, Hayber ve diğer savaşlarda Hz. Ali'nin birçok kahramanlık gösterdiği bilinmektedir.
- Bu olayların her biri mütevatir sayılmasa da söz konusu farklı olaylardan elde edilen ortak nokta; Hz. Ali'nin kahraman ve cengâver bir kişiliği olmasıdır.
- Buna mânen mütevatir denilmektedir.

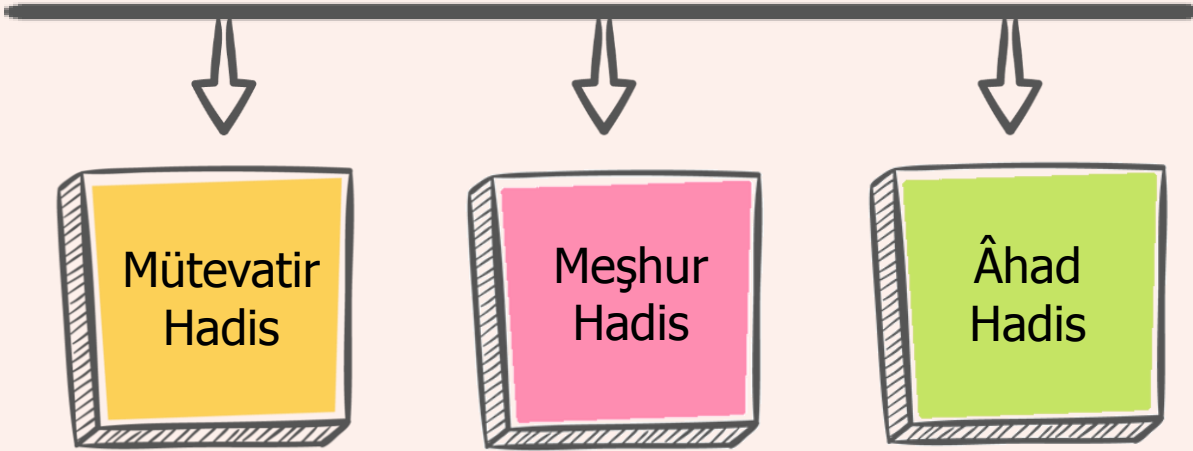

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

HADİS ÇEŞİTLERİ

4. ÜNİTE

Meşhur Hadis

- Hadisçilere göre, her nesilde en az üç ravisi olan rivayetlere **meşhur hadis** denir.
- Meşhur hadisler, birçok isnadı bulunduğu için genelde sahih rivayetlerdir.
- Ancak bu söz konusu rivayetlerin tamamının sahih olmasını gerektirmez.

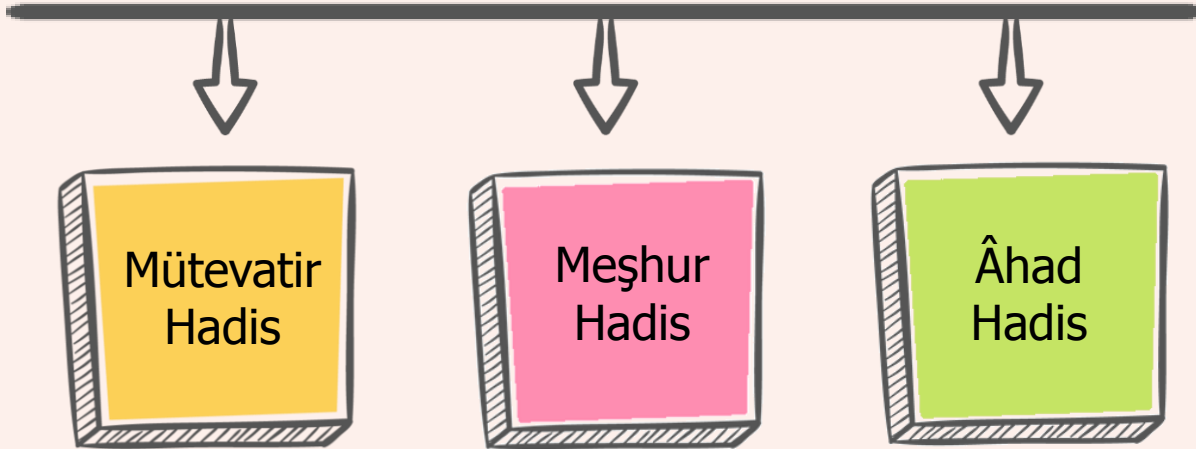

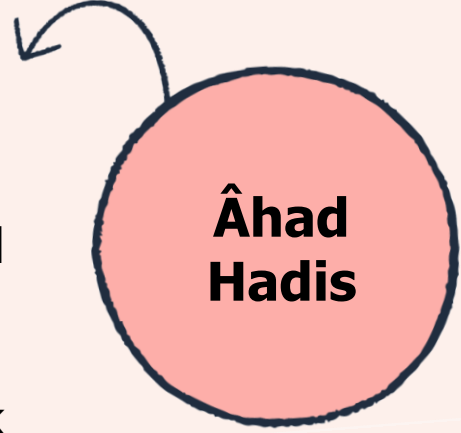
DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

- Abdullah b. Amr'ın Peygamberimizden naklettiği şu hadis meşhur hadis olarak bilinir:

“Allah Teâlâ ilmi insanların hafızalarından silip unutturmak suretiyle değil, fakat âlimleri öldürüp ortadan kaldırmak suretiyle alır. Neticede ortada hiçbir âlim bırakmaz. İnsanlar bir kısım cahilleri kendilerine lider edinirler. Onlara birtakım meseleler sorulur; onlar da bilmedikleri halde fetva verirler. Neticede hem kendileri sapıklığa düşer hem de insanları saptırırlar.”
(Buhârî, İlim, 34.)

- Mütevatir şartlarını taşımayan hadisler genel olarak âhad ismini alırlar.
- Hadis kitaplarında yer alan rivayetlerin büyük çoğunluğu âhad hadislerdir.
- Bunlar ravi sayısı bakımından tevâtür şartlarına ulaşamamış hadislerdir.

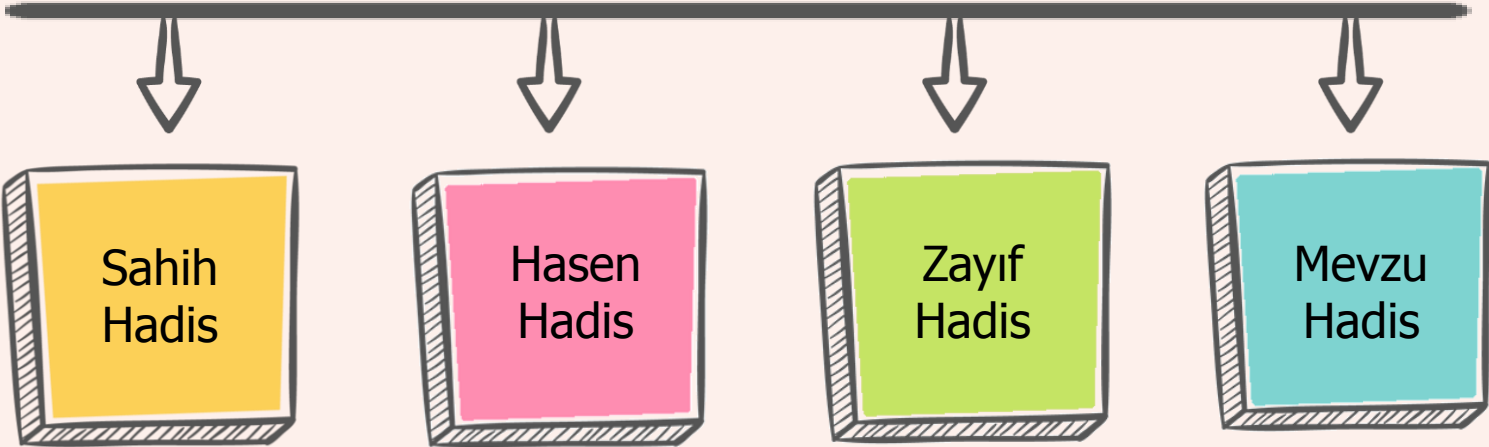
Biliyor musunuz?

- Âhad kelimesi bir, tek anlamına geldiği için çoğu kere âhad hadis, tek kişinin naklettiği hadis zannedilir ki bu doğru değildir. Çünkü âhad hadis mütevatir seviyesine ulaşmamış hadistir.

Sosyal medyada hadis olarak belirtilen sözlerin gerçekten hadis olup olmadığını nasıl anlarsınız?

3. Sıhhat Derecesine Göre Hadis Çeşitleri

Sahih Hadis

- Sahih hadis, âlimlerin Resulullah'a ait olduğunu tespit ettikleri hadislerdir.
- Bunun tespit edilebilmesi için hadisin isnadı ve metni incelenir.

- Bir hadisin sahih kabul edilmesi için;

şartlarının hepsini taşıması gerekir.

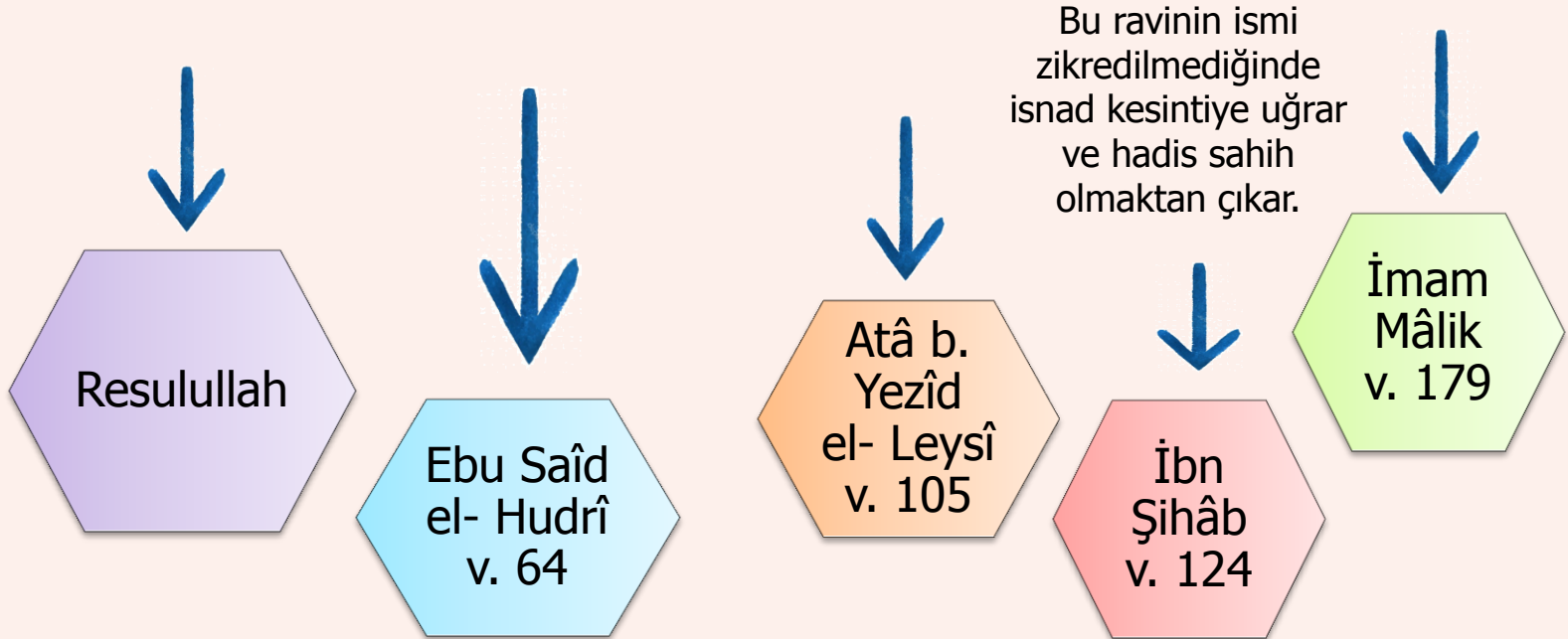
İsnadın muttasıl olması

- Hadisi kitabında nakleden müelliften, Peygamber Efendimize kadar isnadın (ravî zincirinin) kesintisiz olması gerekir.
- Mesela Buhârî bir hadisi hocasından, hocası da kendi hocasından almış olmalıdır.
- Bu şart senedin her halkasında devam etmelidir.

- Aşağıda verilen sened muttasıldır.

حَدَّثَنِي مَالِكٌ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَزِيدَ اللَّيْثِيِّ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

Ravilerin adil
olması

- İsnad zincirinde yer alan her bir şahsın güvenilir olması gerekir.
- Hadis nakli gibi önemli bir konuda güvenilir olmak, her şeyden önce Müslüman olmak ve Allah'tan korkmak demektir.

Ravilerin zabt
sahibi olması

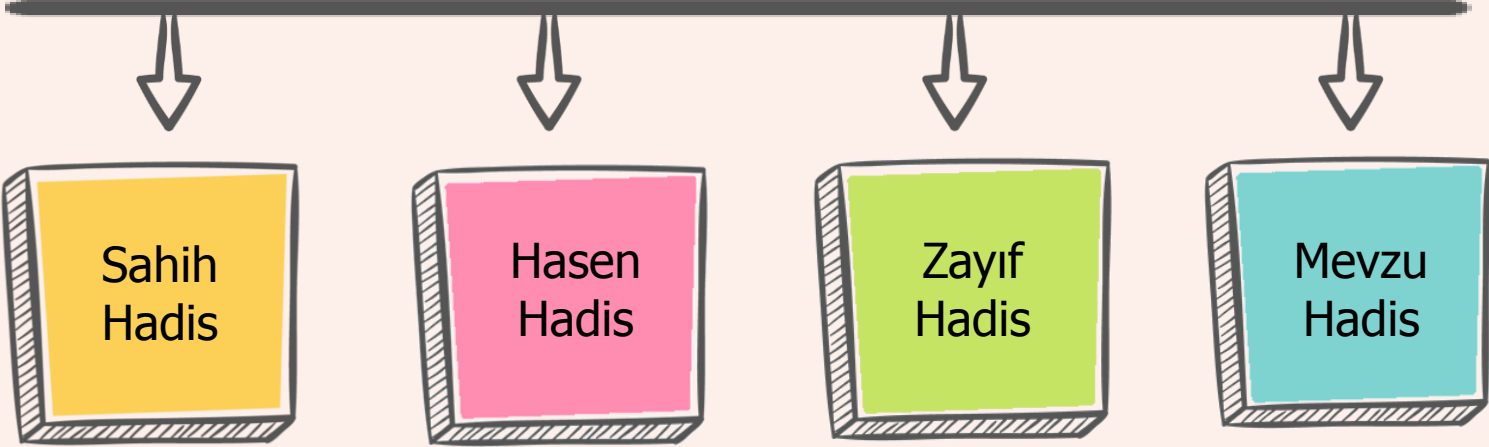
- Zabt, bir şeyi iyi ezberlemek veya korumak demektir.
- İsnad zincirinde yer alan raviler hadisleri ezberlerinden naklediyorlarsa onları iyi ezberlemeleri, kitaplarından naklediyorsa bu hadisleri iyi korumaları gerekir.
- Bu şartları yerine getirmeyen raviler zabt yönüyle kusurlu sayılırlar.

Hadisin şaz olmaması

- Güvenilir bir ravi, diğer güvenilir ravilerin hadisleriyle çelişen bir hadis naklederse bu hadis şâz/çoğunluğa aykırı olur.

Hadisin muallel olmaması

- Hadislerdeki gizli kusura illet, böyle bir kusuru bulunan hadise de muallel denir.
- Sahih hadis, ancak konunun uzmanlarınca bulunabilen bu tür gizli kusurlardan uzak olmalıdır.

Hasen Hadis

- Sahih hadisin şartlarını taşımasına rağmen, ravilerden biri zabt bakımından kısmen kusurlu olursa hadis hasen adını alır.
- Sahih hadisle hasen hadis arasındaki tek fark bir ravinin hafızasının bir parça zayıf olması, zabtının istenen seviyeye çıkamamış olmasıdır.

Biliyor musunuz?

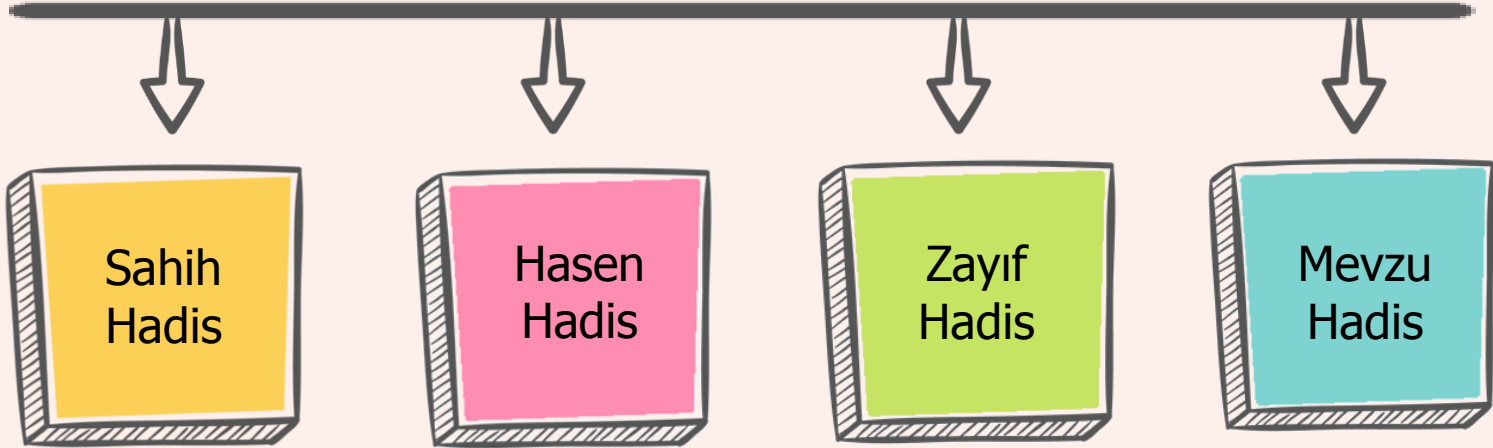
- Hasen hadis de sahih hadis gibi dinen delil olarak kabul edilen güvenilir hadisler kapsamındadır.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

HADİS ÇEŞİTLERİ

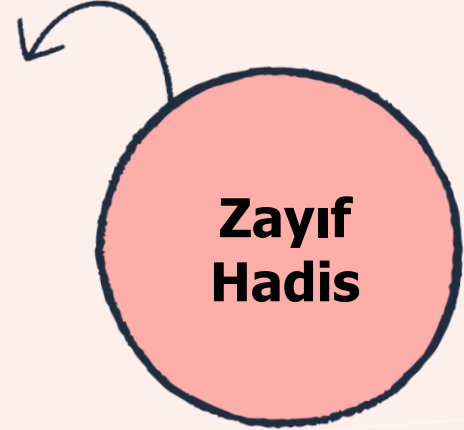
4. ÜNİTE

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

- Sahih ve hasen hadisin şartlarını taşımayan hadislere zayıf denir.
- Sahih hadis tanımında yer alan beş şarttan birinin eksik olması o hadisi zayıf derecesine düşürür.
- Bir hadiste söz konusu beş şarttan hangisi eksikse, bu hadis ona göre yeni isimler alır.

Bir hadisin
zayıf kabul
edilmesinin
sebepleri

Ravinin zayıf olması.

Senedin zayıf olması.

Ravinin zayıf olması

Ravinin aranan şartlara sahip olmaması yahut hata yapmasıdır.

- Ravisi sebebiyle zayıf kabul edilen hadislere de şu örneği verelim:

Abdullah
b. Vehb

Zeyd b.
Hubab

Ebu
Muaz

Zührî

Urve b.
Zübeyr

Hz.
Aişe

“Resulullah'ın
abdest aldıktan
sonra kurulandığı
bir havlusu vardı.”
(Tirmizi, Tahare,
40.)

Ebu Muaz hadis âlimleri
tarafından zayıf bir ravi olarak
kabul edildiği için bu hadis
zayıf bir hadistir.

Senedinin zayıf olması

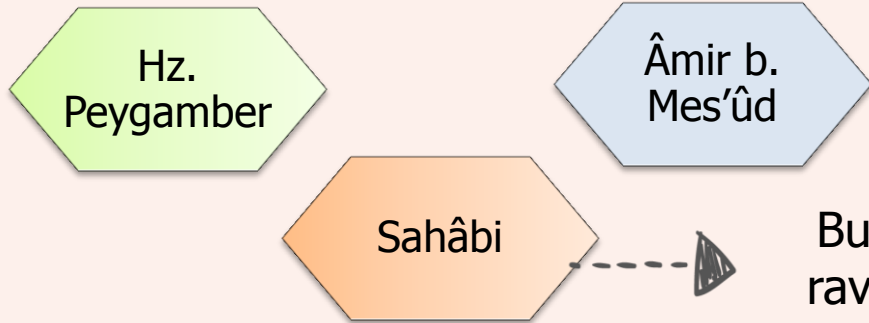
Senedde ardı ardına gelen kişilerin gerçekte hoca talebe olmaması durumunda, birbirinden hadis rivayet edebilmesi mümkün değildir. Bu durum inkitâ olarak ifade edilir.

Senedinde inkita bulunan hadis munkatı' hadistir

Zayıf kabul edilir.

- Senedindeki kesinti/inkıta nedeniyle zayıf kabul edilen hadislere şu örneği verebiliriz:

Âmir b. Mes'ûd'dan nakledildiğine göre Hz. Peygamber kış orucunun kolay elde edilmiş bir ganimet olduğunu söylemiştir. Âmir b. Mes'ûd, sahabi değildir. Tabiun kuşağındandır.

Bu şekilde senedinden sahabi ravinin düştüğü zayıf hadislere **mürsel hadis** denir.

Dikkat Edelim

- Zayıf hadis, uydurma hadis demek değildir. Peygamberimize ait olma olasılığı düşük olan hadistir. Bu nedenle birçok ilim adamı zayıf hadisleri terk etmemiş, bazı konularda delil olarak kullanmışlardır.

**Peygamberimiz adına bazı
sözler uydurup
Peygamberimizin hadisiymiş
gibi aktarmak ne tür
problemler doğurur?**

4. Mevzu Hadis

- Mevzu hadis, hadis diye uydurulan sözler hakkında kullanılan bir terimdir.
- Tarih içinde birtakım çıkarıcı kişiler ve gruplar Peygamberimize ait olmayan söz ya da fiilleri sanki onun sözü ya da fiilleriymiş gibi nakletmişlerdir.
- Gerçekte mevzu hadisler, "hadis" bile sayılmaz, ancak uyduran kişi böyle bir iddiada bulunduğu için "hadis" diye adlandırılmıştır.

- Peygamber Efendimiz;

*"Kim benim adıma yalan uydurursa
cehennemdeki yerine hazırlansın."*

buyurarak, hadis uydurmanın büyük bir günah olduğunu bildirmiştir.

(Buhârî, İlim 38.)

4.1. Mevzu Hadislerin Ortaya Çıkış Nedenleri

- Çeşitli siyasi mezhepler içinde yer alan ama gerçekte İslam'a düşman olan bazı kişiler kendi gruplarının lehine, karşı grupların ise aleyhine hadis uydurmaya başladılar.
- Örneğin siyasi mezhepler kendi görüşlerinin doğruluğunu savunmak ve görüşlerine delil sunmak amacıyla hadis uydurmuşlardır.

- Hz. Ebu Bekir döneminde Müslümanlar, İslam'ı terk ederek halifeye savaş açan kimselerle mücadele etmişler, Hz. Ömer döneminden itibaren ise hızlı bir fetih hareketine girişmişlerdi.
- Savaş gücüyle Müslümanları yenemeyeceklerini anlayan ve daha sinsi bir plan geliştiren kişiler, uydurma hadisler yoluyla İslam toplumunu yıkmayı denediler.

- Hadis uydurmayı tetikleyen en düşündürücü sebeplerden birisi İslam'a hizmet etme arzusudur.
- Bazı Müslümanlar çevresindekilerin namaz, oruç gibi ibadetlere düşkün olmadıklarını görünce, bu ibadetleri çekici hale getirmek için Peygamber adına hadisler uydurmuş ve vaatlerde bulunmuşlardır.
- Ancak bu şahısların İslam'a verdikleri zarar, diğerlerinden daha fazla olmuştur.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

HADİS ÇEŞİTLERİ

4. ÜNİTE

Şahsi Çıkar Sağlama Arzusu

- Bazı sahtekârlar ise para, makam ve mevki kazanmak için hadis uydurmaktan çekinmemişlerdir.
- Mesela Abbasi halifesi el-Mehdî'nin kuş yarıştırdığını gören Gıyâs b. İbrâhim, "*Ancak ok, deve, at yarışlarından ödül alınabilir.*" hadisine "kuş yarışını" da ekleyerek halifenin gözüne girmeye çalışmıştır. Ancak Halife Mehdî, buradaki yalanı fark edince Gıyâs'ı azarlamıştır.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

4.2. Mevzu Hadislere Karşı Alınan Tedbirler

Hadislerin isnadını araştırmak

Yalancıların isimlerini ve onların uydurmalarını bir araya toplamak

Bu rivayetleri sıhhat açısından değerlendirmek

Halk dilinde meşhur olan hadisleri veya farklı kitaplarda yer alan rivayetleri tek tek incelemek

4.3. Mevzu Hadislerin Yol Açtığı Zararlar

- Resulullah'ın hadislerine karşı bir güvensizlik ortamı oluşturmak
- Allah ve Resulü'ne bir eksiklik nispet etmek
- Allah'a ve Rasûlü'ne iftira etmek
- Toplumsal olarak bölünmek
- İnsanların gözünde İslam'ı kötülemek
- Hayatımızı Kur'an-Sünnet yerine hurafelerle doldurmak

5. Muamelat ile İlgili Hadis Metinleri

1

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:

« تُنكَحُ الْمَرْأَةُ لِأَرْبَعٍ: لِمَالِهَا، وَلِحَسَبِهَا، وَلِجَمَالِهَا، وَلِدِينِهَا، فَاظْفَرُوا
بذَاتِ الدِّينِ تَرَبَّتْ يَدَاكَ »

Ebu Hüreyre'den (r.a.) nakledildiğine göre Hz. Peygamber şöyle buyurmuştur: “Bir kadınla dört sebepten dolayı evlenilir: Malı, soyu, güzelliği ve dindar oluşu. Sen dindar olanı seçmeye bak ki bolluğa erisin.”

(Buhârî, Nikâh, 16; Ayrıca bk. Müslim, Radâ, 53.)

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

2

عَنِ الْمِقْدَامِ بْنِ مَعْدِيكَرِبَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:

« مَا أَكَلَ أَحَدٌ طَعَامًا قَطُّ، خَيْرًا مِنْ أَنْ يَأْكُلَ مِنْ عَمَلِ يَدِهِ، وَإِنَّ نَبِيَّ اللَّهِ دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ، كَانَ يَأْكُلُ مِنْ عَمَلِ يَدِهِ »

Mikdâm b. Ma'dîkerib'den (r.a.) nakledildiğine göre Hz. Peygamber şöyle buyurmuştur: "Bir kimse asla kendi kazancından daha hayırlı bir rızık yememiştir. Allah'ın Nebî'si Dâvûd da kendi elinin emeğini yedi."

(Buhârî, Büyû, 15.)

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

3

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:
« ... مَنْ غَشَّنَا فَلَيْسَ مِنَّا »

Ebu Hüreyre'den (r.a.) nakledildiğine göre Hz. Peygamber şöyle buyurmuştur: "...Bizi aldatan bizden değildir."

(Müslim, Îmân, 164.)

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

4

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ:

« لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الرَّاشِيَّ وَالْمُرْتَشِيَّ »

Abdullah b. Amr'dan (r.a.) şöyle nakledilmiştir: "Resulullah rüşvet alana da verene de lânet etmiştir."

(Ebu Dâvûd, Akdiye, 4.)

5

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:
« لِيَأْتِيَنَّ عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ، لَا يُبَالَى الْمَرْءُ بِمَا أَخَذَ الْمَالَ، أَمْ مِنْ
حَلَالٍ أَمْ مِنْ حَرَامٍ »

Ebu Hüreyre'den (r.a.) nakledildiğine göre Nebî şöyle buyurmuştur: "Öyle bir zaman gelecek ki bir kişi kazancının helal mi yoksa haram mı olduğuna aldırmayacak."

(Buhârî, Büyû, 16.)

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

6

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:
« أَبْغَضُ الْحَلَالَ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى الطَّلَاقُ »

Abdullah b. Ömer'den (r.a.) rivayet edildiğine göre Resulullah şöyle buyurdu: "Allah'ın en çok sevmediği helal eşini boşamaktır (talak)."

(Ebu Dâvûd, Talâk, 3; Ayrıca bk. İbn Mâce, Talâk, 1.)

7

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ:

« مَا خَيْرَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْنَ أَمْرَيْنِ إِلَّا اخْتَارَ أَيْسَرَهُمَا
مَا لَمْ يَأْتُمْ، فَإِذَا كَانَ الْإِثْمُ كَانَ أَبْعَدَهُمَا مِنْهُ، وَاللَّهُ مَا انْتَقَمَ لِنَفْسِهِ فِي
شَيْءٍ يُؤْتَى إِلَيْهِ قَطُّ، حَتَّى تُنْتَهَكَ مِنْ حُرْمَاتِ اللَّهِ، فَيَنْتَقِمُ اللَّهُ »

Hz. Aişe şöyle demiştir: Resul-i Ekrem iki şeyden birini yapma hususunda serbest kaldığı zaman günah olmadığı takdirde kolay olanı seçerdi. Eğer bir şey günahsa ondan en uzak duran da kendisi olurdu. Peygamber, Allah'ın koyduğu yasaklar çiğnenmemiş ise şahsı adına hiç kimseden intikam almazdı. Ancak Allah'ın koyduğu yasaklar çiğnenmiş ise onun cezasını mutlaka verirdi.

(Buhârî, Hudûd, 10, Ayrıca bk. Müslim, Fezâil, 77.)

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Ünitemizi Değerlendirelim

1. Kaynağına göre hadis çeşitleri kaç kısma ayrılır?
2. Mütevatir hadis nedir? Kaç kısma ayrılır?
3. Sahih hadisin şartları nelerdir?
4. Sahih hadis ile hasen hadis arasındaki fark nedir?
5. Mevzu hadislerin ortaya çıkış nedenleri nelerdir?

Cevaplayalım

- I.** Peygamber Efendimizin Allah Teâlâ'nın sözü olduğunu belirterek ifade buyurduğu hadislerdir.
- II.** Bu tür hadislerin kelimeleri Peygamber Efendimize, manası ise Allah'a aittir.
- III.** Bu hadisleri diğer hadis çeşitlerinden ayıran en önemli nokta, Resulullah'ın bu hadisleri Allah Teâlâ'nın söylediğini belirtmesidir.

1. Hakkında bilgi verilen hadis türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Merfu hadis
- B) Ahad hadis
- C) Hasen hadis
- D) Kutsi hadis
- E) Mütevatir hadis

2. Âhad hadis ile ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Rivayetlerin büyük çoğunluğu âhaddir.
- B) Âhad hadis, tek kişinin naklettiği hadistir.
- C) Mütevatir şartlarını taşımayan hadislerdir.
- D) Âhad hadislerin çeşitli kısımları bulunmaktadır.
- E) Ravi sayısı tevâtür şartlarına ulaşamamış hadislerdir.

- I. Maktu:** Tabiûna nispet edilen söz ve fiiller.
- II. Hasen:** Yalan üzere birleşmeleri mümkün olmayan bir topluluğun naklettiği hadisler.
- III. Merfu:** Hem lafız hem mana olarak Hz. Peygambere ait olan hadisler.
- IV. Mütevatir:** Sahih hadisin şartlarını taşımasına rağmen ravilerinden biri zabt bakımından kısmen kusurlu bulunan hadisler.
- V. Mevkuf:** Sahabilere nispet edilen söz, fiil ve onaylar.

3. Yukarıda tanımı verilen kavram eşleştirmelerinden hangi ikisinin yeri değiştirilse yapılan hata ortadan kalkar?

- A) I-IV
- B) II-III
- C) II-V
- D) III-V
- E) II-IV

4. Aşağıdakilerden hangisi sahih hadisin şartlarından biri değildir?

- A) Ravilerin adil olması
- B) Hadisin şaz olmaması
- C) Hadisin muallel olmaması
- D) İsnadında inkıta bulunması
- E) Ravilerin zabt sahibi olması

5. Aşağıdakilerden hangisi mevzu hadislere karşı alınan tedbirlerden biri değildir?

- A) Hadislerin isnadını araştırmak
- B) Yalancı ravileri tespit etmek
- C) Ahad haberleri bir kitapta toplamak
- D) Rivayetleri sıhhat açısından değerlendirmek
- E) Halk dilinde meşhur olan hadisleri incelemek

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Hazırlayanlar

Furkan ÖZÜDOĞRU, Hatice Büşra PAKSOY, Dilek
MENKÜÇ, Elif Emine DİRLİK

Redaksiyon

Nihal SOYDAŞ

Tasarım ve Düzenleme

Öznur ÖZDEMİR